

Privilege Walk Corona

Privilegieövning med samtal för skolelever

Skapad av Sofia B Karlsson, utvecklad av Add Gender

Övning för att förstå privilegier 45-60 min

När coronapandemin var ett faktum uppfattade Sofia B Karlsson (som till vardags jobbar med jämställdhet och inkludering inom idrotten) ett stort engagemang och solidaritet hos människor. Samtidigt insåg hon att många är omedvetna om sina privilegier. Där och då föddes idén att skapa en coronaversion av privilege walk. Detta för att förtydliga människors skilda förutsättningar och livsvillkor. Add Gender som arbetar med mångfald och jämställdhet har utvecklat Sofias verktyg Privilege Walk Corona. I övningen synliggörs individers olika förutsättningar att påverka sin vardag under pandemin.

Vad betyder privilegie?

Privilege (engelska)/ privilegie (svenska) betyder att någon får fördelar, har det bättre än andra eller gynnas av någon anledning. Olika grupper i samhället har fler eller färre privilegier och därmed olika möjligheter i livet. Exempel på privilegier är att ha någonstans att bo, ha råd att åka iväg på semester eller ha tillgång till information.

Vad är syftet med en privilege walk?

Övningen privilege walk visar vilka privilegier människor har, beroende på många olika saker. Syftet med övningen är att förstå sin egen situation bättre och tänka sig in i andra människors situationer.

Privilege walk är en övning som går till på följande sätt:

- Börja med att berätta om vad privilegie är för någonting, detta för att alla deltagare ska kunna förbereda sig mentalt inför övningen.
- Beskriv tydligt varför ni gör denna övning och på vilket sätt den är viktig. Var tydlig med syfte och mål och berätta på ett uppmuntrande sätt vad eleverna kan lära sig. Poängtera att det inte finns några rätt och fel.
- Alla i gruppen ställer sig på led bredvid varandra, detta är startläget för deltagarna. Gör ni övningen på video kan ni bygga torn av föremål, flytta prickar på ett digitalt dokument eller var och en dra streck på ett papper.
- Inled övningen med enklare påståenden som till exempel "Jag tycker om musik" eller "Jag tycker inte om slaskiga vinterdagar", detta för att gruppen ska få en uppfattning om hur övningen går till, sedan backar alla tillbaka till utgångsläget och övningen påbörjas "på riktigt".

- Läs upp olika påståenden som varje deltagare ska ta ställning till, utifrån sina egna upplevelser och erfarenheter. Om påståendet stämmer tar sig deltagarna en halvmeter framåt (detta kan ske både i fysisk form och på ett mentalt plan.) Om det inte stämmer stannar deltagaren kvar.
- Ju längre bort från startläget du hamnar, desto fler privilegier har du.
- När alla påståenden har lästs upp stannar deltagarna kvar vid sin sista position och ledaren öppnar upp och uppmuntrar deltagarna för samtal.

Samtalsfrågor:

1. Var det några påståenden som var oklara eller svåra att förstå?
2. Hur kändes det att ta sig framåt och hur kändes det att stanna kvar?
3. Vad händer när vissa hamnar långt fram medan andra stannar kvar långt bak i ledet?
4. Är det något som blir tydligt, som inte var synligt när ni stod i ett rakt led vid starten?
5. Vad innebär det att hamna långt bak eller långt fram för människor i deras vardag under krisperioder i samhället? Vilka fördelar och nackdelar finns det för olika människor?
6. Vilka möjlighet tror du att du har för att kunna hjälpa andra, som kanske inte har det lika bra som du?
7. Hur kan vi motarbeta att människor har olika förutsättningar i tider av kris?

Påståenden för Corona privilege walk med skolelever

Nedan följer en rad påståenden som ingår i privilege walk corona. Eleverna kan utgå från sig själva, övningen kan också utföras med hjälp av kort med olika roller som de utgår ifrån.

Att använda roller är ett sätt att göra övningen mer trygg för eleverna då deras egna identiteter bli anonyma i testet. Det går bra att välja ut och välja bort eller korta ner listan efter egna behov och beroende på deltagarna i övningen. Det går också bra att stanna och diskutera era positioner efter varje påstående istället för att göra detta på slutet.

Påståenden:

1. Jag har fått information om corona från min skola, TV, radio eller vuxna i min närhet
2. Den information som finns om corona är på ett språk jag förstår
3. Jag bor tillsammans med andra och kommer inte bli helt ensam om jag måste stanna hemma
4. Om hela familjen blir sjuk kan vi få hjälp med att handla mat
5. Om jag är orolig har jag någon som finns där för mig
6. Jag blir tagen på allvar och blir respekterad av vuxna i min omgivning
7. Jag har vänner att prata med
8. Där jag bor kan vi dela på oss, vi kan vara och sova i olika rum
9. Jag har en trygg hemmiljö och det känns okej om jag behöver vara hemma mycket en tid

10. Jag bor på två olika ställen som jag varvar mellan
11. Jag är inte orolig för våld i hemmet
12. Ingen i min släkt är i en riskgrupp
13. Jag har min familj nära mig
14. Jag behöver inte fundera på om jag har rätt till vård och jag vet var jag kan vända mig eller vem jag kan fråga om jag behöver få vård
15. Jag kan röra mig fritt utan att behöva assistans eller ledsagning
16. Jag har inte fått planerad vård inställd på grund av corona
17. Jag brukar inte känna mig orolig för min framtid
18. Jag har eller kan få tag på de mediciner jag behöver
19. Jag är inte orolig för att jag ska må dåligt, få ångest eller bli deprimerad i samband med corona
20. Jag kan undvika att åka buss, tåg, spårvagn eller tunnelbana om jag behöver
21. Min familj har råd att storhandla mat
22. Mitt liv i övrigt är ganska oproblemiskt
23. Min familj klarar oss om det blir tufft ekonomiskt ett tag
24. Det finns dator, internet/bredband hemma
25. Jag har ett hem där jag kan tvätta mig och mina kläder, och där jag kan bo om jag behöver vara isolerad/i karantän
26. Jag kan plugga via dator
27. Jag kan hänga med i studierna även om jag inte kan gå till skolan
28. Jag får de anpassningar jag behöver för att kunna klara mina skoluppgifter
29. Jag har saker jag kan göra för att fördriva tid om jag behöver vara hemma (till exempel spel eller böcker)
30. Jag är inte orolig över att inte få ta studenten
31. Jag kan ha kontakt med mina kompisar även om vi inte kan ses lika mycket just nu
32. Jag är ledsen över att den resa vi skulle göra nu i vår/sommar har blivit inställd
33. Jag kan äta mig mätt fastän jag inte får lunch i skolan

Sist men inte minst:

34. Jag har tid och möjlighet att fundera över min situation

Rollkort

När ni använder rollkort är det viktigt att efteråt diskutera hur eleverna har tänkt sig att rollens identitet ser ut. Vilka utskrivna egenskaper har eleverna tänkt sig att deras roller har? Detta kan handla om kön/könsidentitet, ålder, etnicitet, sexuell läggning eller funktionsförmåga och är något som inte står på det rollkort som eleven tilldelats.

Som lärare är det dessutom viktigt att stötta eleverna och förklara vad till exempel olika yrken ger för förutsättningar i olika sammanhang, det hjälper till att bredda perspektivet för de skiftande villkoren som finns i människors liv.

Du är född i en killkropp men har känt dig som en tjej sen du var ett litet barn och du arbetar på kontor	Du har diabetes och du arbetar som servitör på en restaurang	Du går i nian och du bor med din mamma som arbetar som läkare och din pappa är jurist
Du och din familj lever som gömda flyktingar i Sverige	Du är en nittonårig tjej som hoppat av gymnasiet utan gymnasiebetyg och du arbetar som kassabiträde	Du bor ensam och din fru bor på ålderdomshem, ni har inga barn
Du är 65 år och allvarligt hjärtsjuk, du bor med din son som är arbetslös	Du är pensionär och du umgås mycket med dina barn och barnbarn	Din mamma jobbar på apoteket och du går på en skola för synskadade barn
Du jobbar som sjuksköterska och är ensamstående med två små barn	Du arbetar som skådespelare på teater och du är ensamstående med din dotter som är 7 år	Du är en trettioårig man från Storbritannien som talar svenska flytande och arbetar som arkitekt i Sverige
Du är musiker och har två barn tillsammans med din man som arbetar som fotograf	Du arbetar som lastbilschaufför, ditt förstaspråk är polska och din fru har diabetes och astma	Du äger en restaurang och bor med din man som är kock
Du jobbar på förskola och har en lungsjukdom	Du är en kvinna, du bor en stor lägenhet i stan och har ett välbetalt jobb	Du är journalist och jobbar som programledare för nyhetsmorgon på tv
Din familj äger en villa och har ett lantställe ni brukar åka till när ni är lediga	Du bor i villa tillsammans med dina föräldrar och din lillasyster	Du jobbar inom hemtjänsten och du har bott i Sverige i tre år

Du jobbar som kock i matbespisningen på en skola och har bott i Sverige i fjorton år	Du har en hörselskada och arbetar med it support	Du är influencer, kommer från en liten stad och har ett eget klädmärke
Du går på gymnasiet och bor med din mamma, dina småsyskon och din mormor	Du är författare, talar flera språk flytande och använder rullstol	Du bor i utanför tätorten och kör bil till jobbet inne i stan

Källa övning: BRYT! Ett metodmaterial om normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet av Forum för levande historia, RFSL Ungdom (2011)

Övningsbeskrivning delvis hämtade ifrån: SISU Idrottsutbildarna och Jämställ.nu
Påståenden anpassade för coronapandemin av Sofia B Karlsson
Utvecklade av Add Gender: Alexandra Bay och Felicia Iggstrand

Ledarens normkritiska förhållningssätt

Som ledare för en privilege walk med skolbarn är det viktigt att hjälpa eleverna att få syn på de normer som skapar olika villkor i människors vardagsliv. Det relevanta blir att visa hur normer är uttalade regler, till skillnad från skrivna lagar, som framstår som så självklara att vi oftast inte ser eller tänker på dem.

Det är dessutom viktigt att påtala att det inte är de individer eller grupper som avviker från normen som ska exponeras i en privilege walk, utan syftet är att få syn på dolda samhällsstrukturer som begränsar individer som avviker från normen och diskutera hur/varför/om dessa behöver förändras. Detta är ett normkritiskt förhållningssätt.

Vi människor är alla med och skapar dessa osynliga regler mer eller mindre omedvetet. Avsikten med övningen är att öka medvetenheten om sin egen position utifrån dessa oskrivna regler och samtidigt få en förståelse för andra människors situationer.

Om ni vill läsa och lära er mer om normkritik så kan ni bland annat läsa Verktygsboken PraLin - praktiskt arbete med lika rättigheter i skolan. Den går att ladda ner eller beställa via Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala.

Kontakt

Vill du bygga vidare på eller utveckla testet? Kanske har du förslag på förbättringar?

Vi har också ett självskattningstest och även allmänna instruktioner med roller för vuxna.

Kontakta Add Gender på hej@addgender.se eller www.addgender.se.

Skulle det kännas skönt att få bolla övningen?

Boka handledningstid eller utbildning för era lärare, enskilt eller i grupp. Kontakta oss eller anmäl intresse via denna sida: [Facilitering av video-promenad Privilege Walk Corona](#).

Utmaningen är att utvecklas till de människor vi behöver
vara för att skapa inkluderande normer i en komplex värld

